

Doopsgezinde Gemeente Westerkwartier

Leesdienst

15-08-2021

GEBED

BIJBELLEZING

Genesis: 9: 8-17

LIED

647

BIJBELLEZING

Mattheus: 15:21-28

OVERDENKING

~~~~~

GEBED

God van alle mensen,

we komen tot U,

met al onze zorgen en verdriet,

of misschien al wel in een uitgelaten vakantiestemming,

Het zijn uiterste van het leven,

pijn en rouw, vreugde en geluk.

Het is goed te weten dat u er altijd bent,

hoe we ons ook voelen,

of wat er ook met ons of aan ons gebeurt.

U God, hebt een verbond met mensen gesloten,

op uw trouw kunnen we bouwen.

Van u te weten is weer verder kunnen,
is ook kunnen genieten van het goede in ons leven.

We zijn hier vandaag,
om weer te weten beseffen God,
dat niets U ervan weerhoudt met ons mee te gaan.
Om te horen en te ervaren waarvoor we staan.
Om als bevrijde mensen te leven.

God, geef ons de kracht om daarvoor open te staan.

AMEN

BIJBELLEZING

Uit het Eerste Testament: Genesis hoofdstuk 9 de verzen 8 t/m 17. Boven deze tekst staat: *Gods verbond met Noach*. Het is het vervolg op het zo bekende Zondvloed verhaal, dat Noach met zijn familie en met van alle dieren een paartje in de Ark overleefde.

Dan sluit God een verbond met Noach: Genesis 9 vers 8 t/m 17:

En God zei tot Noach en tot zijn zonen met hem:

Zie, Ik richt mijn verbond op met u
en met uw nageslacht
en met alle levende wezens die bij u zijn;
het gevogelte, het vee en het wilde gedierte der aarde bij u,
allen, die uit de ark gegaan zijn, alle gedierte der aarde.
Ik dan richt mijn verbond met u op,
dat voortaan niets dat leeft,

meer door de wateren van de zondvloed zal worden uitgeroeid,
en dat er geen zondvloed meer wezen zal,
om de aarde te verderven.

En God zei:

Dit is het teken van het verbond,
dat Ik tussen Mij en U
en alle levende wezend, die bij u zijn,
voor alle volgende geslachten:
mijn regenboog, stel Ik in de wolken,

opdat die tot een teken zij van het verbond tussen Mij en de aarde.

Wanneer Ik dan wolken over de aarde breng

en de boog in de wolken verschijnt
zal Ik mijn verbond gedenken,

dat tussen Mij en u en alle levende wezens van vlees bestaat,

zodat de wateren niet weer tot een vloed zullen worden
om al wat leeft te verderven.

Als de boog in de wolken is,
dan zal Ik hem zien,

zodat Ik mijn eeuwige verbond gedenk

tussen God en alle levende wezens van alle vlees, dat op de aarde is.

En God zei tot Noach:

Dit is het teken van het verbond,
dat ik heb opgericht tussen mij en al wat op de aarde leeft.

BIJBELLEZING

Uit het Tweede Testament, uit het evangelie naar Mattheus hoofdstuk 15 de verzen 21 t /m 28: het verhaal van de Kananese vrouw:

En Jezus ging vandaar - dat is uit Jeruzalem -

en trok Zich terug naar de omgeving van Tyrus en Sidon.

En zie, een Kananese vrouw uit dat gebied kwam en riep:

Heb medelijden met mij,

Heer, Zoon van David,

mijn dochter is deerlijk bezeten.

Jezus echter antwoordde haar geen woord

en zijn discipelen kwamen bij hem en vroegen Hem, zeggende:

Zend haar weg,

want zij roept ons na.

Jezus echter antwoordde en zei:

Ik ben slechts gezonden tot

de verloren schapen van het huis Israëls.

Maar zij kwam en viel voor Jezus neer en zei:

Heer, help mij!

Jezus echter antwoordde en zei:

Het is niet goed het brood der kinderen te nemen

en het de honden voor te werpen.

Maar zij zei:

Zeker, Heer,

ook de honden eten immers van de kruimels,

die van de tafel van hun meesters vallen.

Toen antwoordde Jezus en zei tot haar:

O, vrouw,

groot is uw geloof,

u geschiede gelijk gij wenst!

En haar dochter was genezen van dat ogenblik af.

OVERDENKING

Zusters en Broeders,

"O wat kan ik ernaar verlangen,
met mijn staart in de room te hangen".

Dit zijn regels uit een gedicht van de bekende schrijfster Annie M.G. Schmidt. De hele muizenfamilie gaat een dagje uit; Vader Muis, Moeder Muis en alle tien kinderen Muis. Als iedereen eindelijk in de auto zit, verzucht Moeder Muis:

"O wat kan ik ernaar verlangen,
met mijn staart in de room te hangen".

Voor Moeder Muis betekent zo'n vakantiedagje eigenlijk even 'weg van alles'.

Room in overvloed, waar je zo maar met je staart in kunt hangen, zonder dat iemand een drup tekort komt of je stoort bij het verorberen ervan. En wie weet, let Pa Muis intussen wel op de kinderen.

Het is een hele verantwoordelijkheid om tien muizenkinderen groot te brengen in een wereld vol loerende katten en een wereld waar mensen zo zorgvuldig met voedsel omgaan, dat er bijna geen restjes meer te vinden zijn.

Ja, vakantie hebben, is voor Moeder Muis even geen zorgen en geen verantwoordelijkheid meer dragen. Even vrij zijn van de dagelijkse beslommeringen.

Zo met een vakantiestemming in ons achterhoofd, kom ik dan meteen bij de lezing van vandaag uit het Tweede Testament: Het verhaal van Jezus ontmoeting met de Kananese vrouw ofwel het verhaal van de vrouw die zich niet laat afschepen.

Ooit heb ik eens bibliodrama gespeeld aan de hand van dit verhaal.

Bibliodrama is een soort toneelspelen met bijbelverhalen, waarbij door improvisatie soms een verhaal een andere of nieuwe kontekst krijgt.

Dat was ook hier het geval; bij het spelen kwam namelijk onder andere het volgende naar voren:

Jezus was met z'n discipelen op vakantie. Ze hadden zich teruggetrokken in de omgeving van Tyrus en Sidon, de kuststreek van Syrië. Wat anders konden ze daar doen dan vakantie houden.

Ze hadden even rust, even geen verantwoordelijkheid, ze waren gewoon even vrij. Er waren even geen mensen, die hun vragen op Jezus afvuurde en ook even geen mensen, die om genezing verzochten.

Maar Jezus roem, als een heel bijzondere Rabbi was ook daar al door gedrongen. Want een Kananese vrouw, uit dat gebied, kwam naar hen toe. Ze zal wel gehoord hebben dat Jezus haar misschien wel kan helpen. En ze roept wellicht ten einde raad Hem aan, omdat Jezus mogelijk de laatste is die haar kan helpen:

Heb medelijden met mij,

Heer, Zoon van David,

mijn dochter is bezeten.

Vol vertrouwen klinken die woorden: 'Heer, Zoon van David'. Dat zegt zij, een niet-joodse vrouw. Van haar verwacht je dat geloof in Jezus de Messias niet.

En ze vraagt of Jezus in ontferming naar haar om wil zien, want zo'n bezeten dochter valt niet mee.

Wie wat die dochter allemaal al had uit gehaald?

Wie weet wat de moeder al allemaal met haar had meegemaakt?

En dan gebeurt er eigenlijk iets onverwachts. Je staat er totaal versteld van wat er dan gebeurt.

Jezus negeert haar, hij zegt niets terug. 'Hij antwoordt haar met geen woord' staat er. Hij doet alsof hij haar niet hoort of ziet. Hij geeft geen antwoord op haar geroep en gevraag om hulp voor haar dochter.

Wat moet die vrouw ontmoedigd en teleurgesteld geweest zijn. En toch laat ze zich niet zomaar met een kluitje in het riet sturen. Ze blijft roepen. Zodat

uiteindelijk de discipelen er knettergek van worden en zich er mee gaan bemoeien. Ze gaan naar Jezus en ze vragen hem:

Zend haar weg,

want zij roept ons na.

En dan pas, na die aandrang van de discipelen, komt er toch een reactie van Jezus. Hij legt hen uit waarom Hij haar niet helpt. En dat is niet omdat Jezus op vakantie is, nee was het maar waar.

Want tot onze grote schrik horen we waarom Jezus haar weigert te helpen:

Ik ben slechts gezonden tot de verloren schapen van het huis Israëls.

Met andere woorden, laat haar maar schreeuwen. Zij, die vrouw, hoort er niet bij. Ze is geen Joodse en daarom is God niet voor haar bestemd en dus wil Jezus niets met haar te maken hebben.

Voor de tweede keer wordt de vrouw afgewezen, nu met de woorden, die Jezus zo achteloos schijnt uit te spreken tegen zijn discipelen. En dat terwijl ze Jezus' hulp zo hard nodig heeft. Komt dat niet verschrikkelijk hard aan?

Maar de vrouw geeft het niet op. Ze neemt een moedig besluit en gaat naar Jezus toe, valt voor z'n voeten neer en vraagt opnieuw:

Heer, help mij!

Voor Jezus is het nu niet langer mogelijk haar te negeren. Vakantie of niet, als er iemand aan je voeten ligt en je aanspreekt, moet je toch op z'n minst een antwoord geven. Jezus zegt dan rechtstreeks en heel duidelijk en keihard midden in haar gezicht:

Het is niet goed het brood der kinderen te nemen

en het de honden voor te werpen.

Het is eigenlijk een herhaling van dat eerdere antwoord aan de discipelen, alleen nog harder en nu heel direct gegeven aan die vrouw, die voor de derde keer wordt teruggewezen: Mens, zeur niet zo. Jij bent geen kind, zoals de joden, maar een hond, een niet-joodse en daarom is het brood van God niet voor jou. Daarom zijn de gaven van Jezus niet voor haar bedoeld en Jezus kan en wil haar niet helpen.

Opnieuw verbazing, wellicht ongeloof als je hoort hoe honds Jezus haar hier eigenlijk behandelt. Zo kennen we Jezus toch niet?

Deze toch wel ongelooflijk grof klinkende woorden van Jezus, zijn op z'n minst heel kwetsend voor deze vrouw.

Er zijn uitleggers van het verhaal die zeggen: 'Ach Jezus meende het niet zo. Hij wist allang tevoren dat Hij deze vrouw wel zou helpen, maar hij wilde eerst haar geloof op de proef stellen. Jezus doet zo grof, om duidelijk te maken hoe groot het vertrouwen van deze nederige en geduldige vrouw is. Maar hij meent het niet echt serieus.'

Ach ja, kom nou!

Zo'n uitleg bevredigt me echter niet, ik vind haar zelf wreed. Ik kan en wil daar niet in meegaan. Als Jezus nu eens wel meent wat Hij zegt. Als Jezus nu eens echt denkt, dat Hij gezonden is allereerst voor zijn eigen volk, Israël, zoals de naar binnen gekeerde joodse voorstelling van zaken van dat moment is.

Ik ga er dan ook van uit dat Jezus echt meent wat Hij zegt, en dat Hij daarom deze vrouw afwijst. Hij helpt haar niet, want ze is niet-joods.

Moet u zich eens indenken: hoe zou u gereageerd hebben als Jezus zoiets tegen u had gezegd?

Ik had het - denk ik - opgegeven. Ik was misschien wel kwaad geworden en huilend weggelopen. Of misschien was ik wel heel erg geschrokken in mijn schulp gekropen en stilletjes afgedropen; letterlijk als een hond, met mijn staart tussen de benen. Ik had me vast laten afschepen. Zo van: 'Nou dan maar niet'. Of 'Ik wil ook niet al te lastig zijn, tenslotte is die man hier op vakantie!'

Ik weet nog dat, dat in eerste instantie ook bij het bibliodrama het excuus was. Jezus is op vakantie en nu moet je verder niet zeuren. Maar ja, dat was gespeeld en zo eenvoudig ligt het nu ook weer niet.

En die vrouw, die laat het er eenvoudig weg niet bij zitten. Die blijft maar aandringen. Ze druipt niet teleurgesteld af, integendeel! Ze is ook niet nederig en afwachtend en laat staan geduldig. Nee, ze bindt de strijd aan met Jezus. Ze wil Jezus ervan overtuigen dat ze gelijk heeft en Hij ongelijk.

Ze houdt niet van ophouden en haakt, heel mondig, direct in op wat Jezus zegt:

Natuurlijk heb je daar gelijk in, maar...

en dan komt het:

ook de honden eten immers van de kruimels,
die van de tafel van hun meesters vallen.

Met andere woorden, je kunt me nog meer vertellen. Ik ben dan wel een niet-joodse, een hondje voor mijn part, maar de niet-Joden kunnen toch ook wel weet hebben van God en geloven.

Niet-Jood zijn betekent niet per definitie doof en blind zijn.

De vrouw heeft gehoord over Jezus en van God en die kruimels laat ze zich niet ontnemen. Ze laat van zich horen: ik hoor er ook bij! En stoort zich daarbij niet aan Jezus, die totdat moment opgesloten zit in een typisch religieuze joodse voorstelling van zaken. Het kan haar niet schelen dat ze zich moet identificeren met de honden onder tafel, als ze maar brood krijgt. Als ze maar toegang tot Jezus krijgt.

En dan gebeurt het.

Jezus bezwijkt, die woorden van haar geven Jezus een nieuw inzicht, hij doorbreekt daarmee de joods-religieuze sleur: Hij beseft ineens dat Zijn en daarmee ook Gods woorden en daden niet alleen voor Joden zijn, maar voor iedereen die ze horen wil. Dat is wat hij beseft en daarom prijst hij haar:
O, vrouw,

groot is uw geloof,

u geschiede gelijk gij wenst!

Nu dat het geloof van deze vrouw groot is, is haast een understatement, want Jezus heeft haar niet één keer, niet twee keer, maar drie keer afgewezen.

Jezus prijst haar dan ook niet om haar slimheid, maar om de grootheid van haar geloof. Om haar vasthoudendheid, dat ze de vrijheid nam om aan te blijven dringen

Het is haar vastberadenheid om door te gaan in het vertrouwen, dat Gods hart zo ruim is dat ook zij er bij mag horen. Haar kracht is haar moed om zelfs lastig te blijven zijn en niet te berusten in haar lot.

Wat een kracht, wat een geloof.

Een sterke vrouw die volhoudt tegen alles en iedereen in.

De vrouw heeft in alle vrijheid tot Jezus gesproken en daarmee heeft ze de vrijheid voor haar dochter gekregen. Haar dochter is genezen.

Ze laat zich niet inbinden door geschreven of ongeschreven regels. Die vrijmoedigheid, dat vrij zijn om te doen wat je denkt dat goed is, die vrijheid om aan te dringen, daar gaat het hier ten diepste om.

Dat de vrijheid om te geloven in Jezus en in God voor iedereen is weggelegd, die maar wil horen en navolgen, dat was ons al bekend. Dat is ons met de paplepel in gegoten.

Maar uit deze tekst blijkt dat, dat in eerste instantie helemaal niet zo vanzelfsprekend was. Om dat te kunnen bereiken en om te mogen geloven hebben mensen moeten soebatten.

De vrouw die zich niet laat afschepen is er één voorbeeld van.

De geschiedenis van de eerste Christenen vertelt daarvan.

En ook de geschiedenis van bijvoorbeeld de Doopsgezinden verhaalt van moeizaam verkregen vrijheid om te geloven zoals we willen.

Terwijl het bijvoorbeeld ook in het Eerste Testament, in dat verhaal van 'Gods verbond met Noach', al zo duidelijk gesteld wordt.

Drie keer wordt - telkens in andere woorden - herhaalt, dat het verbond geldt voor 'alle levende wezens van alle vlees'. God belooft de vrijheid, telkens opnieuw en aan iedereen.

Maar vrijheid, vrij-zijn is niet zo gemakkelijk.

De voorstelling van een dagje vrij voor Moeder Muis is heel anders dan voor al de anderen van de Familie Muis.

Toch betekent vrij-zijn dat je even helemaal bevrijd bent - al is het maar voor eventjes - van al je zorgen.

Denken over vrij-zijn hangt altijd samen met denken over wat je gevangen houdt.

Als je altijd volgens de klok moet leven, is vrij zijn dat je je wakker in de tuin begraaft.

Als je altijd voor anderen in de weer bent, dan is vrijheid even met je staart in de room hangen.

Als je jong bent is vrij-zijn, dat je eindelijk je eigen leven kunt gaan leven.

Vrij-zijn is losbreken uit het gewone patroon en laten zien wie je nu eigenlijk wel bent.

Vrij-zijn is vooroordelen openbreken, die verhinderen dat je kan zijn, wie je eigenlijk bent.

Vrij-zijn is roldoorbrekend en tegengas durven geven.

Vrij-zijn betekent dat je geen bommen hoeft te leggen om je gelijk te krijgen, maar een ieder met respect en openheid tegemoet durft te treden.

Vrij-zijn is ook anderen open in de ogen kijken en afrekenen met je eigen vooroordelen en die van anderen.

En als we onszelf kunnen zijn pas dan kunnen bevrijd verder leven.

In de Joodse traditie is God vooral een God van bevrijding en een God die meetrekt en zijn verbond sluit met mensen die, die vrijheid aandurven.

Dan is vrijheid meer dan uit de sleur breken om met vakantie te gaan.

Vrijheid is dan bevrijd worden van alle klein-menselijkheid en bevrijd te zijn naar Gods beeld en gelijkenis. Waarbij het er niet toe doet of je vrouw of man bent, welke huidskleur, geaardheid, levensovertuiging of culturele achtergrond je hebt.

Wanneer je vrijheid zich wortelt in je geloof in Christus, dan weet je ook hoe je als bevrijd mens kan leven en dat je daarmee ook de ander bevrijd.

AMEN

